

Respect voor de Economische Initiatiefnemer

Het EI van Columbus voor de economische crisis?

De wettelijke sociale statuten zijn geïnspireerd op toestanden die na meer dan 100 jaar nauwelijks nog relevant zijn maar daardoor vandaag erg contraproductief zijn voor het tot stand komen van een eerlijke en welvarende samenleving. In het bijzonder is het statuut van de zelfstandige niet alleen discriminerend, het miskent ook het belang dat persoonlijk economisch initiatief speelt in de creatie van welvaart. Wij stellen niet alleen een nieuw begrip maar ook een nieuw sociaal-economisch statuut voor dat een sterke hefboom kan vormen om het ondernemerschap te bevorderen en de welvaartscreatie en de tewerkstelling te herstellen.

Hoewel de grondwet in principe alle burgers gelijkheid garandeert, kan dit niet gezegd worden van de statuten en structuren waarin de sociale wetgeving hen onderverdeelt. Er is hier eerder sprake van een klassensysteem. Ambtenaren en politici genieten een buitensporige bescherming en royale sociale voordelen. Het gros van de welvaart wordt gegenereerd door arbeiders en bedienden in de privé-sector die hiervoor een zware inkomsten belasting betalen. Niet actieven echter krijgen een uitkering van de RVA of een brugpensioen met zelfs een wettelijk verbod om nog te werken. Zelfs vrijwilligers wordt het leven moeilijk gemaakt. Deze groep omvat meer dan 1,2 miljoen mensen of een kwart van de actieve bevolking. Dikwijls wordt de zelfstandige ondernemer vergeten die al dan uit noodzaak of omdat hij een gedreven initiatiefnemer is voor eigen rekening begint en heel zijn hebben en houden in de weegschaal legt.

De succesvolle zelfstandige kan dan meestal een drempel overschrijden door zijn activiteiten in een aparte rechtspersoon onder te brengen en aldus het persoonlijke risico af te scheiden van het ondernemingsrisico. Voor heel wat kleine zelfstandigen is dit evenwel geen optie en zijn zij voor de rest van hun leven ofwel gedoemd om voort te ploeteren ofwel wacht hen zware armoede als ze onvoldoende succesvol zijn. Twee grote oorzaken zijn hiervoor te vinden. Vooreerst worden zij in hoofde belast als een gewone werknemer en ten tweede is de administratieve overlast een zware rem. Veel van deze zelfstandigen hebben dikwijls een specifieke vaardigheid maar zijn daarom nog geen specialist betreffende de ingewikkelde wetgeving en reglementering waarvan de verplichtingen dikwijls tot stresserend nachtwerk leiden. Vele initiatieven, vooral in de sociale dienstensector, worden ook gefnuikt omdat de wetgever hoge drempels oplegt. Denk maar aan de wetgeving voor rusthuizen en onthaal moeders. Kleinere initiatieven dan weer moeten dikwijls beginnen met uit reeds belaste inkomsten kosten te maken zonder dat men de zekerheid heeft dat deze ooit zullen gerecupereerd worden. Vele vrije beroepen worden naar het grijze circuit geduwd omdat de inkomsten belasting veel te hoog is ten opzichte van de vereiste investeringen. Het sociaal statuut van zelfstandige is dikwijls ook te ongunstig om een vlotte overgang te maken naar een voltijdse zelfstandige activiteit.

Als we daarenboven rekening houden met het economische potentieel van de RVA-trekkers, waarvan het gros niet werkloos is maar van loopbaanonderbreking geniet of op

brugpensioen is geplaatst, dan moge het duidelijk zijn dat de samenleving hier veel economisch potentieel laat links liggen. Daarom stellen wij een nieuw sociaal-economisch statuut voor dat niet alleen het statuut van de zelfstandigen (voltijds of in bijberep) vervangt, maar ook toelaat dat werknemers, ambtenaren of niet-actieven veel actiever kunnen bijdragen tot de welvaartscreatie door niet langer geremd te zijn door allerlei zware wetgevingen en belastingsegels. De activiteiten die hiermee ondersteund worden kunnen zeer uiteenlopend zijn. Enkele voorbeelden: deeltijdse kinderopvang, taxichauffeur, klusjesdienst maar ook voltijdse tweede banen waarbij men ana dienstverlening doet, een kleine productie opstart of zelfs gewoon een innovatief prototype maakt met het oog op latere commercialisatie. Men moet in deze activiteiten weinig beperkingen opleggen maar eerder elk initiatief aanmoedigen. Wij noemen dit statuut het statuut van de “**Economische Initiatiefnemer**”. Het is een statuut dat men ook zou kunnen bestempelen als “micro-onderneming”.

De principes zijn als volgt:

1. Elke activiteit waarbij kosten gemaakt worden met het oog op inkomstenverwerving, wordt aanvaard als een “**Economisch Initiatief**”. De actoren van dergelijk Economisch Initiatief worden **economische initiatiefnemers** genoemd. De initiatiefnemers heeft uiteraard het recht en de vrijheid te kiezen voor een bestaande rechtsvorm, maar het inkomen verworven in een Economisch Initiatief wordt op dezelfde manier behandeld als de inkomsten van een reguliere handelsvennootschap (NV, BVBA, enz.)
2. Voorwaarde is dat de economische initiatiefnemer deze activiteit uitoefent onder zijn eigen gezag (dit sluit geen contractuele overeenkomsten tussen leverancier en klanten uit). Daarbuiten kan de Economische Initiatiefnemer daarbuiten nog steeds van een ander bestaand sociaal statuut genieten. (wij gaan er hier wel van uit dat de werkloosheidsuitkering beperkt wordt in de tijd).
3. Er worden minimale regels opgelegd aan dergelijke Economische Initiatieven:
  - a. Oprichting door middel van statuten bij de Handelsrechtbank
  - b. Meerdere fysieke personen kunnen een specifiek Economisch Initiatief starten waarbij de verdeelsleutel bij winstuitkering statutair vastgelegd wordt.
  - c. BTW plichtig
  - d. Vereenvoudigde cashflow boekhouding. Alle uitgaven worden integraal als kost geboekt (dus geen afschrijvingen) maar verliezen zijn ook integraal overdraagbaar.
  - e. Geen recht op subsidies of tegemoetkomingen.
  - f. Bij een positief jaarssaldo wordt een inkomstenbelasting van 19% betaald.
  - g. Economische Initiatieven kunnen ook personeel aanwerven (en zijn dan onderhevig aan de vigerende sociale wetgeving) en kunnen ook samenwerkingscontracten aangaan met andere Economische Initiatiefnemers.
  - h. Deze rechtsvorm moet verplichtend overschakelen naar een volwaardig statuut zoals een NV van zodra een omzet van 1 miljoen euro (aangepast

aan de inflatie) bereikt wordt of wanneer 20 initiatiefnemers in het Economisch Initiatief betrokken zijn.

- i. Hierbij worden alle statuten van voltijdse zelfstandige of zelfstandige in bijberoep op het einde van het lopende boekjaar opgeheven.
- j. De SZ dekking van de initiatiefnemers kan via hun bestaand statuut ingevuld worden maar ook via verzekering waarvan de kosten integraal in rekening kunnen gebracht worden.

Men zal hierbij opwerpen dat deze initiatieven wellicht zelden winst zullen maken. Vooreerst dient opgemerkt dat zelfs bij verlies hun economische toegevoegde waarde minstens gelijk is aan de kosten en omzet die zij boeken. In veel gevallen is er een multiplicator effect door de afgeleide economische activiteit. Men heeft er ook geen belang bij van veel winst te maken. Dergelijke initiatieven zullen eerder hun winst terug aanwenden voor bijkomende investeringen.

Dit stelsel kan ook vele niet-actieven terug over de streep trekken om terug economisch productief te worden waardoor op termijn de SZ uitgaven zullen dalen en de belastbare basis van het overheidsinkomen zal toenemen. We denken hier in eerste plaats aan oudere werklozen, maar ook aan loopbaanonderbrekers en bruggepensioneerden die op deze manier een minimum inkomen blijven behouden (als een verworven recht uit het verleden) om ondertussen terug economisch actief te worden.

Tenslotte is dit statuut een ideale springplank om de ondernemingsgeest terug te laten opleven omdat het de kiemen van ondernemerschap op microniveau herstelt. In het huidige systeem is het risico veel te groot en zijn de alternatieven te aantrekkelijk. Het statuut van economische initiatiefnemer heft dit risico grotendeels op en laat toe dat men de overgang maakt vanuit een risicoarm maar sociaal en economisch onbevredigend statuut. Inspanning en risico nemen met eigen middelen wordt hierbij aangemoedigd en niet bestraft zoals nu het geval is. Er wordt opgemerkt dat dit voorstel op geen enkele wijze bijkomende begrotingsmiddelen vergt.

Dit voorstel kadert in een reeks denkoefeningen van WorkForAll die tot concreet doel heeft onze economie te reactiveren en aldus één miljoen jobs te scheppen, meestal in te vullen door RVA-trekkers. WorkForAll pleit in deze in eerste plaats voor maatregelen die leiden tot een diepgaande vereenvoudiging van het bestaande systeem, maar daardoor des te meer effect resorteren omdat ze het bestaande potentieel aanspreken zonder beroep te doen op de middelen van de belastingsbetaler.

Omdat werk en investeren fundamenteel zijn, pleiten we dan ook op termijn voor de afschaffing van elke vorm van inkomstenbelasting. Wie bijdraagt tot de welvaart en het welzijn van de samenleving mag hiervoor niet gestraft worden, maar moet eerder aangemoedigd worden en beloond. De overheidssector zelf moet hierbij drastisch gesaneerd worden terwijl ze haar inkomsten in eerste plaats uit verbruikersbelastingen en vergoede diensten moet halen.

Eric Verhulst,

Voorzitter, www.WorkForAll.org, een onafhankelijke socio-economische denktank

Voorstel: Activering van de niet-actieven op een fiscaal gunstige manier

Een kwart van de actieve bevolking is werkloos of leeft van een RVA vergoeding, omwille van loopbaan onderbreking, brugpensioen of vanuit een tewerkstellingstatuut. Dit kost de overheid 9 miljard/ jaar. Dit geldt zelfs voor ervaren vijftigers die omwille van de sociale wetgeving te duur geworden zijn voor de markt. Eerder dan deze situatie te bestendigen, stellen wij voor deze mensen aan het werk te laten tegen een onbelast nettoloon, met behoud van hun sociale dekking die hen via het RVA-stelsel verleend werd. In het tweede jaar wordt deze regeling stapsgewijs over een periode van 5 jaar voor alle werkenden toegepast tot een de hoogste marginale belastingsvoet voor iedereen maximum 25 % bedraagt.

Samenvatting

Op dit moment leeft meer dan een kwart van de beroepsbevolking van een RVA-uitkering, brugpensioen of leefloon. Het betreft hier ongeveer 1,3 miljoen mensen waar de overheid voor betaalt om niet te werken. Erger nog, werken is hen verboden op straffe van hun uitkering te verliezen en indien ze zouden gaan werken zorgt de inkomstenbelasting ervoor dat de meest mensen netto een inkomstenverlies gaan leiden.

Tezelfdertijd heeft het bedrijfsleven niet alleen een tekort aan bekwaame maar vooral aan betaalbare arbeidskrachten. De lijst van knelpunt beroepen is zo uitgebreid dat bijna alle beroeps categorieën er in terug te vinden zijn. Deze situatie is niet alleen absurd, ze behelst een enorm verloren economisch potentieel en veroorzaakt een sociaal drama. Het is niet dat de regeringen hier niets aan doen. Wij vrezen evenwel dat het huidige activeringsbeleid ineffectief is, ongewenste en zelfs averechtse effecten heeft.

Aan deze situatie verhelpen moet op een duurzame en mensvriendelijke manier gebeuren. Jobs statistisch scheppen door loopbaanonderbrekers nog steeds als tewerkgestelden te tellen of via subsidiëring aan nepjobs te helpen verhoogt uiteindelijk alleen maar de belastingdruk en de werkdruk van een krimpend deel van de bevolking dat nog aan het werk is. Dit is dus een averechtse oplossing.

Rechtlijnig denken betekent dat we deze 1,3 miljoen mensen inschakelen op een marktconforme wijze. Dat is de voornaamste les die men uit de dienstencheques kan trekken. Daarom stellen wij voor deze uitkeringstrekkers aan het werk te laten tegen een onbelast nettoloon met behoud van hun SZ dekking die de RVA hen biedt. Dit betekent dat werkgevers deze mensen aan zeer aantrekkelijke voorwaarden economisch en sociaal kunnen inschakelen en dat de overheid tot 9 miljard kan besparen terwijl de productiviteit van de bedrijven zal toenemen en de economische groei fors zal toenemen met verhoogde inkomsten voor de overheid als gevolg. Deze maatregel kost dus noch de overheid noch de belastingsbetaler iets en kan gebruikt worden als aanzet om de inkomstenbelasting op een periode van 5 jaar voor iedereen te halveren.

Toelichting

1. Het ontluikende triomfalisme over de eerste resultaten van het activeringsbeleid zijn uit den boze.

1.1. Ten eerste omdat de dalende cijfers voornamelijk van cosmetische aard zijn. De kosten van de werkloosheid blijven stijgen.

Het aantal RVA-uitkeringstrekkers is nog nooit zo hoog geweest als vandaag. De officiële werkloosheidspercentages zijn altijd al flatterend geweest, door het aantal uitkeringsgerechtigde volledig werklozen af te zetten tegen het aantal mensen in de leeftijdscategorie van de zogenaamde ‘actieve bevolking’. Op die manier halen huisvrouwen en –mannen, arbeidsongeschikten en leefloners het werkloosheidspercentage naar omlaag. Maar ook de RVA zelf ‘parkeert’ een hele reeks inactieven of kunstmatig tewerkgestelden buiten de werkloosheidscijfers terwijl ze statistisch wel blijven meetellen bij de ‘actieve bevolking’. Daardoor is de paradox ontstaan dat de sterke stijging van het aantal bruggepensioneerden, loopbaanonderbrekers en andere niet-werkzoekende RVA-uitkeringstrekkers de werkloosheidscijfers naar omlaag halen.

Een duidelijker werkloosheidspercentage bekomen we indien we het aantal RVA-uitkeringstrekkers (1,2 miljoen) vergelijken met het aantal werkenden (3,6 miljoen). Voor elke werkloze zijn er dus maar drie werkenden.

1.2. Ten tweede omdat werklozen eenzijdig geïsoleerd worden.

De verzorgingsstaat mag niet ontaarden in een controlestaat. Onder ‘activering van de welvaartstaat’ verstaat men nu uitsluitend strengere controle op de werkwillegheid van de werklozen en maatregelen om de vervroegde uittrekking uit de arbeidsmarkt tegen te gaan. Door de problematiek eenzijdig vanuit een arbeidsethiek te benaderen (het zijn de inactieven die onvoldoende inspanningen doen om aan het werk te geraken of te blijven), wordt niets gedaan aan de andere oorzaken van de mismatch op de arbeidsmarkt. Men denkt de motivatiecrisis op te lossen door sneller uitkeringen te schorsen. Net alsof de huidige bevolking op beroepsactieve leeftijd lui is en geen arbeidsethiek heeft. Daarbij negeert men dat werken in dit land onaantrekkelijker geworden is. De netto-beloning is niet meegeëvolueerd met de werkdruk en competentievereisten. De werklozen moeten niet alleen gemotiveerd worden om werk te vinden, door hen te straffen, maar ook door werken aantrekkelijker te maken. De enige oorzaak van de toenomen lasten op arbeid (die zich vertalen ofwel in dalende koopkracht uit arbeid, ofwel in stijgende werkdruk) is het overheidsbeslag. Door eenzijdig de werklozen te videren wordt niets aan deze oorzaak gedaan. Wel integendeel, de huidige variant van de ‘actieve welvaartstaat’ heeft het overheidsbeslag nog doen toenemen. De verhoogde inspanningen om het traject van werkzoekenden te begeleiden heeft als gevolg een stijging van de werkingskosten van de RVA en de gewestelijke arbeidsbemiddelingsdiensten.

2. Laaggeschoolden komen steeds minder aan de bak: eigen schuld, dikke bult?

2.1. De actieve welvaartsstaat dekt een derde soort transfers toe.

Eigen verantwoordelijkheid nemen en zich aanpassen aan de arbeidsmarkt is een noodzaak omdat het niet de bedoeling kan zijn dat de economie verandert in een beschutte werkplaats. Maar wil dat dan zeggen dat iedereen een diploma – en dan nog

liefst een hoger diploma – moet halen? De feiten spreken dit tegen. Laaggeschoolden zijn inderdaad statistisch oververtegenwoordigd in de werkloosheidscijfers. Maar de vacatures en de knelpuntberoepen voor laaggeschoolden zijn even talrijk als voor hooggeschoolden. Dat is de fameuze werkloosheidsparadox. Deze paradox wijst op het slecht functioneren van de arbeidsmarkt. Ik denk dat de vakbond inderdaad moet opkomen voor de belangen van de laaggeschoolden. Maar dan niet door hen stiefmoederlijk in bescherming te nemen tegen de boze buitenwereld van de toenemende concurrentie met de lagelonenlanden.

De eerste taak van de vakbond lijkt mij haar leden te wapenen tegen uitbuiting. In het algemeen gesteld, is er uitbuiting van de werknemer wanneer die een deel van zijn toegevoegde waarde voor de onderneming moet afstaan om niet objectiveerbare redenen. Ik gebruik deze term, die bekend geworden is in het debat over de transfers van Vlaanderen naar Wallonië. Omdat de sociale zekerheid altijd transfers met zich meebrengt, ook tussen de ene streek en de andere, kan men maar van uitbuiting spreken indien deze transfers niet volgens objectieve normen verdedigbaar zijn. Bijvoorbeeld omdat er sociale fraude is. Volgens de regels moet een uitkeringsgerechtigde werkloze effectief werk zoeken. Er wordt veel over de transfers tussen de landsdelen gedebatteerd en ook over de transfers tussen de actieve en de niet-actieve bevolking. De vakbonden staan nogal huiverig tegenover dit type debatten omdat zij niet wensen te raken aan de sociale zekerheid en aan de moeizaam opgebouwde rechten op loopbaanonderbreking en vervroegde uitdiensttreding. Vakbonden hebben als taak om voor sociale vooruitgang te ijveren. Met zijn allen terug langer werken, is evenwel achteruitgang. De afbouw van die rechten zijn ook niet de meest directe manier om het falen van de arbeidsmarkt op te lossen. Zelfs indien het brugpensioen volledig zou worden afgeschaft, dan nog is de werkloosheidsparadox niet opgelost. Als meer oudere werknemers aan de slag blijven, dan zullen er iets minder oningevulde vacatures zijn, zullen sommige bedrijven sneller kunnen doorgroeien, zal er dus meer economische groei zijn en zal er dus loonsverhoging inzitten voor de laaggeschoolden, waardoor zij weer iets meer gemotiveerd zullen zijn om te werken. Daarom is er een grote consensus onder economen, politieke partijen en de sociale partners dat er terug langer gewerkt zal moeten worden. Toch is deze consensus verkeerd. Arbeid is een kostbare handelswaar. Arbeid is kostbaar omdat tijd geld is. Dat is een fundamenteel economisch principe. De economen erkennen dit ook wel schoorvoetend, maar zij vinden dat de vergrijzing van de bevolking een tijdelijke – bij wijze van crisismaatregel - rem op de toename van de vrije tijd moet zetten. Intussen neemt evenwel de uitbuiting toe. Het zijn de werkende mensen die nog langer moeten werken. En, zoals gezegd, is daarmee de werkloosheidsparadox niet van de baan. Jonge laaggeschoolden zouden in feite de vacatures moeten invullen, niet wie reeds lang heeft gewerkt. Om jonge werklozen terug aan de slag te krijgen, moet werken veel aantrekkelijker worden. De crisismaatregelen maken het werken alleen nog onaantrekkelijker.

Bovendien zullen zelfs draconische eindeloopbaanmaatregelen de werkdruk niet sterk doen afnemen. De werkdruk is volgens mij het belangrijkste maatschappelijke probleem van het ogenblik. Die werkdruk is zo sterk toegenomen ten gevolge van de hoge loonkost. De loonkost is te hoog ten gevolge van de sociale transfers. Wie productief is, moet een heleboel niet productieve mensen mee onderhouden. Hiermee lijkt de vicieuze

cirkel rond: geen lastenverlagingen zonder activering van de verzorgingsstaat en geen activering zonder afbouw van loopbaanonderbreking en van brugpensioen.

Volgens ons is er wel een uitweg uit deze vicieuze cirkel. Maar dan moeten we wel durven spreken over een ander soort transfers. De transfers tussen de productieve werknemers en de niet-productieve werknemers. Bijna iedere werknemer werkt hard. Ook in het openbaar ambt neemt de werkdruk toe. **Het openbaar ambt is ook niet aantrekkelijk meer. Maar wil dat zeggen dat een ambtenaar productiever geworden is?** Het antwoord is neen. De ambtenaar die verantwoordelijk is voor de behandeling van aanvragen voor renovatiepremies is volstrekt onproductief bezig. De ambtenaar verantwoordelijk voor de sociale mix van sociale woonwijken eveneens.

Grote delen van de bureaucratie vinden we trouwens niet terug in de ambtenarij, maar is uitgedeind naar de privé-sector. De belastingconsulent is volstrekt onproductief. De consulent die op kosten van de onderneming een antipesterijplan moet opstellen en opvolgen is volstrekt onproductief. De extra-bedienden die Sabena moest aanwerven om een sociale boekhouding op te stellen, hebben het faillissement alleen versneld. En dan zijn er nog alle bureaucraten die slechts een heel klein beetje productief zijn. Ze doen wel goeie dingen (milieu-inspectie, voedingsinspectie), maar het nut is slechts een fractie van de kost.

Al deze symbolische werknemers samen wegen veel zwaarder op het loon van de productieve werknemers dan de werklozen. Overregulering is de grote vijand van de laaggeschoolde werknemers, niet de concurrentie uit China.

Samenvattend: mensen moeten zelf hun lot aantrekken en niet wachten op hulp van hogerhand. Maar dat wil niet zeggen dat de laaggeschoolden onaangepast zijn aan de kenniseconomie.

2.2. Niet alle oplossingen zijn gelijkwaardig.

Er zijn drie methodes om de mismatch op de arbeidsmarkt op te lossen.

1. gastarbeiders invoeren uit zodanig arme landen, dat deze tevreden zullen zijn met lonen die de Belgische jongeren niet kunnen motiveren;
2. een repressief beleid voeren tegenover werklozen;
3. minder herverdeling van de productieve werknemers naar de onproductieve werknemers = deregulering.

Indien men oplossing 1. en 2. verwerpt, en de vakbonden die de belangen van de werknemers en de werklozen moeten behartigen zullen dit hopelijk ook doen, dan blijft dus alleen de afbouw van de herverdeling tussen productieve en onproductieve werknemers over.

De mismatch op de arbeidsmarkt negeren of ontkennen is geen optie. Dat is immers alleen maar achteruitgang die toch niet vol te houden is. De potentieel zeer grote economische groei wordt telkens weer gefnuikt door weer nieuwe transfers van de productieve mens naar de 'symbolische werknemers'. Het is helemaal geen wetmatigheid dat meer ontwikkelde landen trager moeten groeien. Het is helaas wel een wetmatigheid dat in de meer ontwikkelde landen steeds meer gesofisticeerde methodes worden gevonden om bureaucraten aan het werk te stellen.

Tekorten zouden normaal gepaard moeten gaan met prijsstijgingen. De actieve welvaartsstaat opteert evenwel voor een algemene looninlevering waardoor de lonen niet

meer marktconform ten opzichte van elkaar kunnen fluctueren. Paradoxaal genoeg kan dat systematisch ten koste van de laaggeschoolden gaan. Dat gebeurt wanneer de actieve welvaartsstaat met zijn opvallende prioriteit voor opleiding en onderwijs, ook via politieke sturing een grotere rol aan hooggeschoolde bestuurders en wetenschappers toebedeelt. Dat kan door de bedrijven en instellingen steeds strengere veiligheids-, rapporterings-, milieu- en sociale normen op te leggen. Vanuit de ideologie van de deskundige maakbaarheid van de samenleving verdringen de 'symbolische werknemers' de effectieve werknemers. De middelen voor deze laatsten dalen dan, waardoor de oververhitting (overwerk en wachtlijsten) geen uitlaatklep kan vinden in de aantrekking van gedemotiveerde werklozen door middel van hogere lonen.

De stap is dan zeer klein om onder 'activering' van de welvaartsstaat de verlaging van de werkloosheidsuitkeringen te verstaan. Al dan niet ongewild, creëert de actieve welvaartsstaat dan het probleem dat het zelf pretendeert op te lossen: een duale samenleving van een groeiende groep goedbetaalde 'symbolische werknemers' die een krimpende groep laaggeschoolden steeds harder doet werken voor steeds minder inkomen. De sociale dualiteit loopt maar langs de grens tussen laaggeschoolden en hooggeschoolden, omdat de theoretici en de politici van de actieve welvaartsstaat kiezen voor de overwaardering van de hooggeschoolden.

We dreigen in een negatieve spiraal te belanden: steeds hogere werkdruk, steeds grotere demotivatie, steeds meer repressieve maatregelen tegen uitkeringstrekkers zodat de sociale bijdragen nog meer aan legitimiteit inboeten en arbeid als een nog grotere straf wordt ervaren.

Daarom zijn dringend besparingen nodig waardoor lastenverlagingen mogelijk worden. Lastenverlagingen scheppen de ruimte zowel voor betaalbare jobs met een lagere productiviteit die meer laaggeschoolde werklozen aankunnen als voor hogere nettolonen voor knelpuntberoepen. De door ons voorgestelde maatregel is misschien net genoeg om terug een positieve spiraal op gang te brengen die meer algemene lastenverlagingen mogelijk maken.

Martin Devlieghere